

Quản lý hoạt động trải nghiệm tại các trường trung học phổ thông huyện Giồng Trôm, tỉnh Bến Tre theo định hướng phát triển năng lực học sinh

Đặng Thanh Trung*

**Học viên cao học, Trường Đại học Trà Vinh*

Received: 18/6/2024; Accepted: 28/6/2024; Published: 6/7/2024

Abstract: *From the results of research on the issue of Managing students' experiential activities at high schools in Giong Trom district, Ben Tre province according to the orientation of capacity development; This article presents some research results and proposes some solutions to the above problem.*

Keywords: *Experiential activities, high school, Giong Trom district, Ben Tre province*

1. Đặt vấn đề

Hoạt động trải nghiệm (HĐTN) cho HS sẽ giúp thúc đẩy những hành vi mang tính xã hội tích cực cho người học. Đồng thời HĐTN của HS cũng tạo nên những tác động, ảnh hưởng tốt đối với các mối quan hệ giữa thầy và trò, giữa các HS với nhau, tình cảm của HS với cha mẹ; giúp tạo nên sự hứng thú học tập, rèn luyện cho HS trong nhà trường.

Với tầm quan trọng như trên, HĐTN đang được ngành giáo dục huyện Giồng Trôm quan tâm và được đưa vào nội dung giáo dục chính thức trong nhà trường. Để tổ chức quản lý tốt HĐTN các trường THPT trong bối cảnh đổi mới toàn diện giáo dục hiện nay, cần nghiên cứu tìm những giải pháp phù hợp và đúng hướng.

Ngành Giáo dục huyện Giồng Trôm, tỉnh Bến Tre trong những năm gần đây đã có những chuyển biến mạnh mẽ về đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục. Tuy nhiên, chỉ đạo HĐTN ở các trường THPT còn bộc lộ một số bất cập, hạn chế; nhất là các biện pháp quản lý chưa đồng bộ, chưa đa dạng nên các trường THPT cần có những nghiên cứu cụ thể để triển khai tốt chương trình GDPT 2018. Các trường THPT trên địa bàn huyện Giồng Trôm cũng cần nghiên cứu cụ thể, tìm giải pháp quản lý thiết thực góp phần tích cực vào việc nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện cho HS THPT.

2. Nội dung và kết quả nghiên cứu

2.1. Nội dung HĐTN của HS THPT theo định hướng phát triển năng lực (ĐHPTNL)

Nội dung các HĐTN cấp THPT bao gồm các hoạt động như: phát hiện, tìm hiểu, khám phá kiến thức mới, củng cố tri thức đã học; tham quan tìm hiểu thế giới tự nhiên; vận dụng kiến thức đã học vào

cuộc sống; rèn luyện kỹ năng giao tiếp và làm việc với nhóm. Việc phát hiện, tìm hiểu, khám phá kiến thức mới, củng cố tri thức đã học: Thông qua các bài thực hành, thí nghiệm có vai trò rất quan trọng trong chương trình bởi nó giúp HS tự lực phát hiện ra tri thức, củng cố niềm tin vào khoa học, nâng cao hứng thú với môn học; đồng thời rèn luyện kỹ năng sử dụng các máy móc, thiết bị, pha hoá chất, làm tiêu bản, kỹ năng bố trí thí nghiệm, kỹ năng tư duy (phân tích, so sánh và chứng minh giả thuyết),... Do đó, qua các hoạt động thực hành, thí nghiệm HS hình thành và phát triển bền vững các năng lực và phẩm chất của môn học. Nội dung thực hành, thí nghiệm chiếm tỉ trọng khá nhiều trong chương trình môn học.

Tham quan, tìm hiểu tự nhiên; Trải nghiệm vận dụng kiến thức vào thực tiễn; GD Kỹ năng giao tiếp và làm việc với nhóm;

2.2. Hình thức tổ chức HĐTN của HS THPT theo ĐHPTNL

- HS khảo sát, điều tra thực tế
- Tổ chức các câu lạc bộ học thuật cho HS
- Tổ chức các hội thi, cuộc thi
- Tổ chức trò chơi học tập

2.3. Đánh giá chung về thực trạng quản lý HĐTN của HS tại các trường THPT huyện Giồng Trôm, tỉnh Bến Tre theo ĐHPTNL.

Qua khảo sát thực trạng, tác giả rút ra quản lý HĐTN của HS tại các trường THPT huyện Giồng Trôm, theo ĐHPTNL có một số ưu điểm hạn chế sau:

Ưu điểm:

Hoạt động giáo dục toàn diện trong nhà trường đã được thực hiện từ nhiều năm học trước, hoạt động này đem lại hiệu quả ở các mức độ khác nhau. Đã góp phần giáo dục đạo đức lối sống, giáo dục kỹ năng

sống cho HS. Nhìn chung HS các trường THPT trên địa bàn huyện đã tích cực tham gia vào các HĐTN theo ĐHPTNLHS thông qua các hoạt động do nhà trường tổ chức. Nhờ vậy, trong những năm qua, chất lượng giáo dục của các trường nói riêng và toàn huyện nói chung đã dần được nâng lên. Số giải HS giỏi văn hoá cấp tỉnh năm sau cao hơn năm trước, học sinh tự tin hơn trong mọi hoạt động tập thể (thể thao, văn nghệ,...). CBQL, GV và HS nhìn chung đã nhận thức được tầm quan trọng của HĐTN đối với quá trình hình thành phẩm chất và năng lực thực tiễn của HS. CBQL đã triển khai và thực hiện khá đầy đủ tinh thần chỉ đạo của Bộ, Sở giáo dục và Đào tạo về quản lý HĐTN và hoạt động trải nghiệm.

- Hạn chế, bất cập:

Vẫn còn một số số giáo viên chỉ chú tâm vào việc truyền thụ các tri thức khoa học và bỏ qua hoàn toàn việc tổ chức HĐTN cho HS. Một số cá nhân khác có tư tưởng ngại khó nên không đầu tư tổ chức HĐTN.

Xây dựng kế hoạch quản lý nội dung chương trình HĐTN của CBQL còn bộc lộ nhiều yếu kém, bất cập do đó giáo viên chưa thực sự chú tâm đầu tư và chưa thu hút được sự tham gia của HS.

Công tác chỉ đạo của CBQL, GV cũng còn hạn chế trong chỉ đạo hoạt động tình nguyện (chia sẻ quan tâm tới hàng xóm láng giềng và những người xung quanh, bảo vệ môi trường; chỉ đạo hoạt động tự chủ (thích ứng, tự chủ, tổ chức sự kiện, sáng tạo độc lập, ...)

CSVC còn thiếu và chưa đồng bộ cũng gây những khó khăn nhất định. Sự phối hợp giữa các lực lượng trong và ngoài nhà trường còn hạn chế.

2.4. Các giải pháp quản lý HĐTN của HS tại các trường THPT huyện Giồng Trôm, theo ĐHPTNL

2.4.1. Nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của quản lý HĐTN cho CBQL, GV tại các trường THPT huyện Giồng Trôm, theo ĐHPTNL

Giải pháp này nhằm nâng cao tầm nhận thức và ý thức trách nhiệm cho đội ngũ CBQL, GV các tổ chức đoàn thể nhà trường về tổ chức HĐTN theo ĐHPTNLHS, để họ thấy được tầm quan trọng và sự cấp thiết của sự tổ chức HĐTN trong giai đoạn hiện nay.

- Nội dung và cách thực hiện

CBQLGD phải quán triệt mọi chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách của Nhà nước, các chỉ thị, quy chế của Bộ GD&ĐT, của Sở GD&ĐT Bến Tre về mục tiêu giáo dục toàn diện trong đó chú trọng đến giáo dục kỹ năng sống, các HĐTN cho HS.

Để có thể thực hiện biện pháp này một cách hiệu quả, Hiệu trưởng chủ động chỉ đạo thực hiện hoạt động này.

Đội ngũ giáo viên là lực lượng chủ yếu, quan trọng nhất trong nhà trường làm nhiệm vụ giảng dạy, giáo dục, là người quyết định chất lượng đào tạo. Sản phẩm của lao động sư phạm là nhân cách phát triển toàn diện, đạt được mục tiêu giáo dục của nhà trường

- GVCN giáo dục cho HS động cơ học tập đúng đắn, chăm chỉ, say mê học tập, biết trân trọng những kiến thức được tiếp thu, không ỉ lại, có nghị lực vượt qua mọi khó khăn, có thái độ trung thực trong học tập.

- Các bậc phụ huynh: Phải có nhận thức đúng về tầm quan trọng của các HĐTN cho con em.

2.4.2. Tăng cường lập kế hoạch HĐTN của HS tại các trường THPT huyện Giồng Trôm, theo ĐHPTNL.

Giải pháp này giúp Hiệu trưởng thực hiện HĐTN một cách hiệu quả, Vì có xây dựng được kế hoạch, CBQL mới chỉ đạo, KT&GD đầy đủ HĐTN

Nội dung và cách thực hiện giải pháp

XDKH tổ chức HĐTN; Yêu cầu GV tổ chức XDKH HĐTN một cách bài bản; HS chủ động, tích cực tham gia HĐTN. Tổ chức HĐTN cần đảm bảo tính phù hợp với mục tiêu GDPT định hướng chung cho tất cả các môn học và HĐGD như quan điểm, mục tiêu, nội dung, phương pháp và đánh giá kết quả GD, điều kiện thực hiện, tính khoa học và tính sư phạm; Phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường (phân tích rõ những thuận lợi, khó khăn về nhân lực, CSVC, môi trường học tập, kinh phí...)

Xây dựng kế hoạch tổ chức HĐTN thường bao gồm các bước sau đây:

+ Tìm hiểu tình hình nhà trường trên các mặt (thuận lợi, khó khăn, cơ hội, thách thức...) liên quan đến việc tổ chức HĐTN cho HS;

+ Xác định mục tiêu của kế hoạch tổ chức HĐTN cho HS;

+ Xây dựng chương trình, kế hoạch tổ chức HĐTN cho HS;

+ Lựa chọn phương pháp thực hiện;

+ Dự kiến kết quả đạt được;

2.4.3. Bồi dưỡng kỹ năng tổ chức HĐTN cho ĐNGV tại các trường THPT huyện Giồng Trôm, theo ĐHPTNL.

Giải pháp này nhằm nâng cao kỹ năng tổ chức HĐTN cho ĐNGV theo những phương pháp, hình thức hiệu quả nhất.

Nội dung và cách thực hiện giải pháp

Đào tạo, bồi dưỡng về kiến thức, kỹ năng tổ chức HĐTN cho ĐNGV là rất quan trọng. Nhà trường sẽ tạo điều kiện cho giáo viên được đi học, bồi dưỡng nâng cao chuyên môn nghiệp vụ nói chung và kỹ năng tổ chức HĐTN cho HS nói riêng. Tham gia các đợt tập huấn, bồi dưỡng về việc tổ chức HĐTN cho HS. Tổng kết rút kinh nghiệm, giao lưu chia sẻ và áp dụng các hình thức tổ chức HĐTN mẫu sau các đợt tập huấn, bồi dưỡng.

Xây dựng chương trình, lập kế hoạch triển khai, tạo điều kiện kinh phí, sắp xếp thời gian, kiểm tra và đánh giá kết quả, có quy chế khen thưởng, kỷ luật và đưa vào kế hoạch bồi dưỡng thường xuyên của mỗi giáo viên.

Mỗi giáo viên trong nhà trường được đào tạo chuyên môn nhất định, nặng về tri thức khoa học, khả năng và kinh nghiệm HĐTN còn hạn chế, vì vậy cần bồi dưỡng cho họ năng lực tổ chức các HĐTN. Trong khi đó ở các trường THPT hiện nay hình thức HĐTN còn đơn điệu, chưa hiệu quả. Bồi dưỡng thường xuyên cho cán bộ cốt cán tổ chức HĐTN để họ cập nhật kiến thức mới, phát triển một số kỹ năng như kỹ năng giao tiếp, kỹ năng tổ chức và qua đó chính họ được phát triển,

2.4.4. Tập trung chỉ đạo HĐTN của HS tại các trường THPT huyện Giồng Trôm, theo ĐHPTNL

Giải pháp này rất quan trọng.

Nội dung và cách thực hiện giải pháp

Hiệu trưởng chỉ đạo việc thực hiện tích hợp HĐTN vào các môn văn hóa: GVBM có vai trò rất quan trọng trong HĐTN cho HS. Chỉ đạo thực hiện HĐTN trong công tác chủ nhiệm lớp: GVCN quản lý và giúp lớp tổ chức học tập rèn luyện để đạt được mục tiêu giáo dục đề ra. Chỉ đạo Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, Hội LHTN trong việc tham gia các HĐTN cho HS. Chỉ đạo giáo viên vận dụng các hình thức tổ chức HĐTN theo ĐHPTNL HS tại các trường THPT. Với sự trải nghiệm trong các hoạt động, HS sẽ có cơ hội rèn luyện các kỹ năng của bản thân góp phần phát triển toàn diện nhân cách cho các em.

2.4.5. Đổi mới KTĐG kết quả HĐTN của HS trường THPT huyện Giồng Trôm, theo ĐHPTNL.

Giải pháp này nhằm đổi mới trong quản lý để vừa phù hợp với tính chất của hoạt động vừa mang lại hiệu quả cao nhất.

Nội dung và cách thực hiện giải pháp

Để quản lý KTĐG HĐTN cần xây dựng các tiêu chí đánh giá, XDKH KTĐG, phát động và tổ chức các phong trào thi đua, động viên khen thưởng kịp thời.

XDKH KTĐG việc tổ chức HĐTN cho HS ngay từ đầu năm học trên cơ sở tình hình thực tế của nhà trường và địa phương đảm bảo tính thực tiễn và tính khả thi. KTĐG phải được thực hiện thường xuyên, liên tục và xuyên suốt trong cả năm học. Gắn kết việc HS tham gia và hoàn thành các HĐTN với việc đánh giá và xếp loại hạnh kiểm của HS.

Xây dựng các tiêu chí đánh giá cụ thể. Đánh giá về cá nhân có các tiêu chí: đánh giá về mặt nhận thức, kỹ năng, thái độ và định hướng giá trị so với các yêu cầu đặt ra của mục tiêu hoạt động; đánh giá mức độ năng lực, sự trưởng thành, tiến bộ của HS sau mỗi hoạt động; đánh giá thông qua quan sát, dự hoạt động; năng lực xã hội của HS thông qua các bài trắc nghiệm chuẩn hóa, các bài trắc nghiệm giáo viên tự xây dựng; năng lực HS thông qua các tình huống giả định; thông qua nhận xét của các giáo viên khác, của gia đình, của người xung quanh về những năng lực và phẩm chất cần hình thành. Đánh giá về tập thể có các tiêu chí: số lượng HS tham gia; các sản phẩm hoạt động; ý thức cộng đồng trách nhiệm; tinh thần hợp tác trong hoạt động; kỹ năng hợp tác của HS trong hoạt động.

3. Kết luận

Tổ chức HĐTN theo ĐHPTNL HS là một nội dung quan trọng của giáo dục nhà trường, nhằm hình thành cho HS ý thức, hành vi, thái độ, cách ứng xử có văn hóa và vận dụng những kiến thức, kinh nghiệm hữu ích vào cuộc sống. Bài viết đã đánh giá về thực trạng quản lý HĐTN của HS trường THPT huyện Giồng Trôm, tỉnh Bến Tre theo ĐHPTNL. Kết quả nghiên cứu thực trạng làm rõ những kết quả đạt được, trong quản lý HĐTN cho HS ở các trường THPT theo ĐHPTNL vẫn còn những bất cập, hạn chế; đề xuất 5 giải pháp quản lý HĐTN cho HS ở các trường THPT. Các giải pháp quản lý có mối quan hệ chặt chẽ với nhau.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Công văn số 6027/BGDĐT-GDĐT 15/11/2022 về hướng dẫn tổ chức HĐTN, hướng nghiệp và chuyển đổi môn học lựa chọn, cụm chuyên đề học tập trong Chương trình GDĐT cấp THPT*. Hà Nội

2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và Đào tạo*, Hà Nội.

3. Quốc hội (2019), *Luật Giáo dục năm 2019*, Hà Nội.